

เสวนา

จาก 3.5 แสนล้าน
สู่ข้อเสนอเร่งด่วน
การบริหารจัดการน้ำประเทศไทย

11 มิถุนายน 2557

เนื้อหา

- **สรุปบทเรียน (ปัญหา)**
 - ลำดับเหตุการณ์
 - แฉกการณ์ และข้อเสนอของ วสท. (2556)
 - **ข้อเสนอ**
 - ให้ทบทวนระบบและโครงสร้างการจัดการน้ำของประเทศ
- ระยะเร่งด่วน
- ให้ทำแผนแม่บทสำหรับลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่
 - การปรับเกณฑ์การบริหารน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา
 - สิ่งก่อสร้างเร่งด่วน
 - การจัดฤดูกาลเพาะปลูกเพื่อแก้ปัญหาอุทกภัย และภัยแล้ง
 - เร่งรัดออก พรบ.ทรัพยากรน้ำ
- ระยะปานกลาง – ระยะยาว
- การจัดผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน
 - ให้ความสำคัญและเสริมความเข้มแข็ง องค์กร กลไก และเครือข่ายการบริหารจัดการน้ำ

ข้อเสนอ

ให้ทบทวนระบบและโครงสร้างการ
จัดการน้ำของประเทศ

- ยุบ กบอ. และ สบอช.
- สบอช. จัดตั้งด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี / แทรกแซงการทำงานของส่วนราชการ ตาม พรบ.
- วัตถุประสงค์ Single Command เพื่อบริหารจัดการ นำในภาวะวิกฤติ แต่กลับครอบงำการทำงานฯ ทั้ง ในภาวะวิกฤติที่ทำให้หน่วยราชการเดิม ไม่กล้า ตัดสินใจในการปฏิบัติงาน
- และแทรกแซงการทำงานในภาวะปกติของหน่วย ราชการที่รับผิดชอบเดิมโดยไปดึงโครงการต่างๆมา รวมศูนย์ แต่ไม่มีความเข้าใจในการขับเคลื่อน โครงการที่แท้จริง ทำให้เกิดการชะงักในการแก้ไข ปัญหา

- กำหนดอำนาจหน้าที่ ของกรมชลประทาน ให้ชัดเจน ในภาวะวิกฤติ ไม่ให้อुकแทรกแซงโดยนักการเมือง
- ควรตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำทุกหน่วยงาน บริหารงานร่วมกัน มีอำนาจตัดสินใจในเชิง ยุทธศาสตร์
- ส่วนระดับปฏิบัติการ ควรให้หน่วยราชการที่ รับผิดชอบเดิมที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ เป็นผู้จัดทำ และขับเคลื่อนโครงการ
- ดังนั้น จึงเสนอให้ยกเลิกกระบวนการ โมดูลต่างๆ ส่วนโครงการที่อยู่ภายใน ให้ทบทวนจัดลำดับใหม่ ตามความพร้อม และความจำเป็น

ข้อเสนอ ระยะเร่งด่วน

ระยะเร่งด่วน

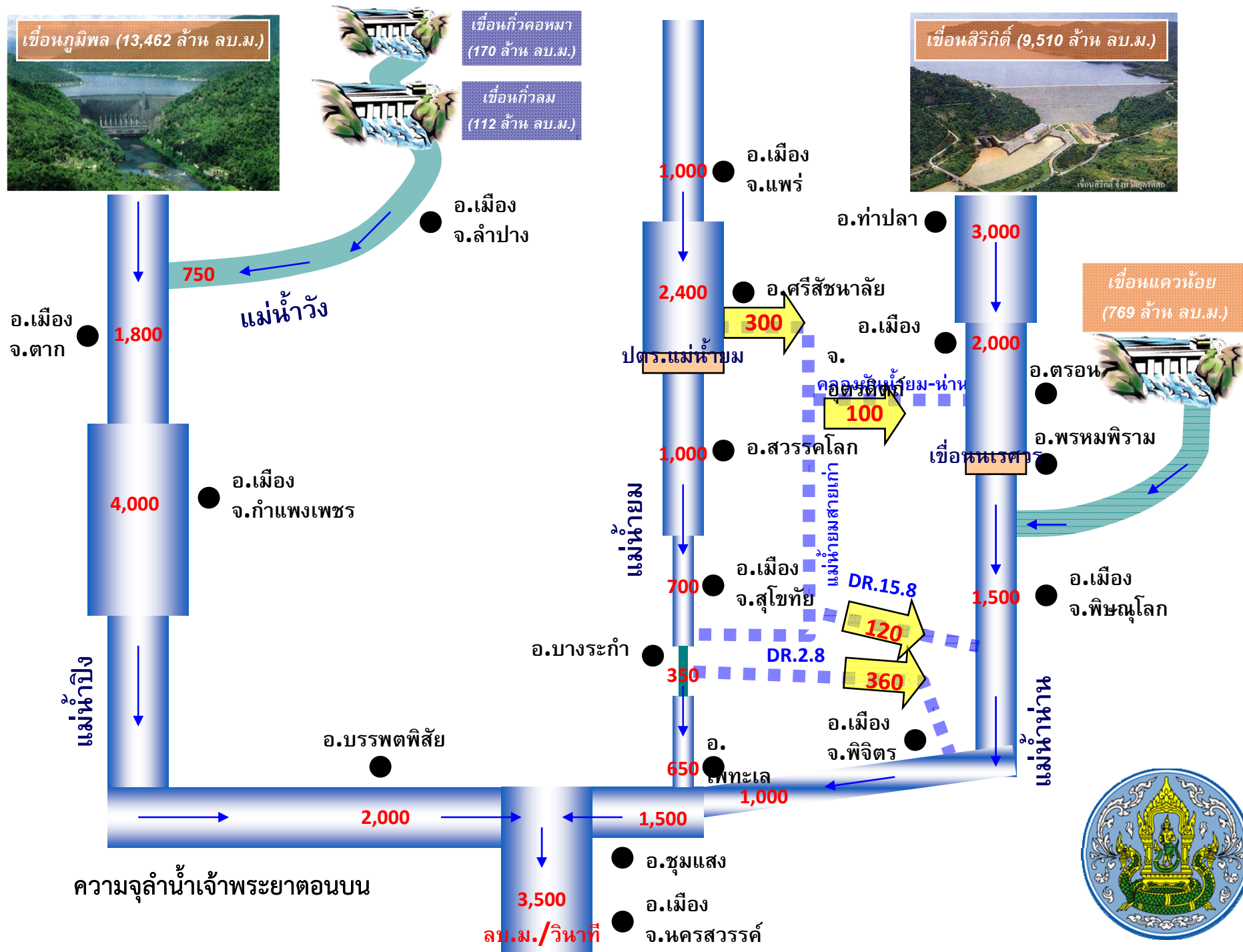
- ให้ทำแผนแม่บทสำหรับลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่
- การปรับเกณฑ์การบริหารน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา
- การจัดฤดูกาลเพาะปลูกเพื่อแก้ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง
- เร่งรัดออก พรบ.ทรัพยากรน้ำ
- การพัฒนาสิ่งก่อสร้างเร่งด่วน

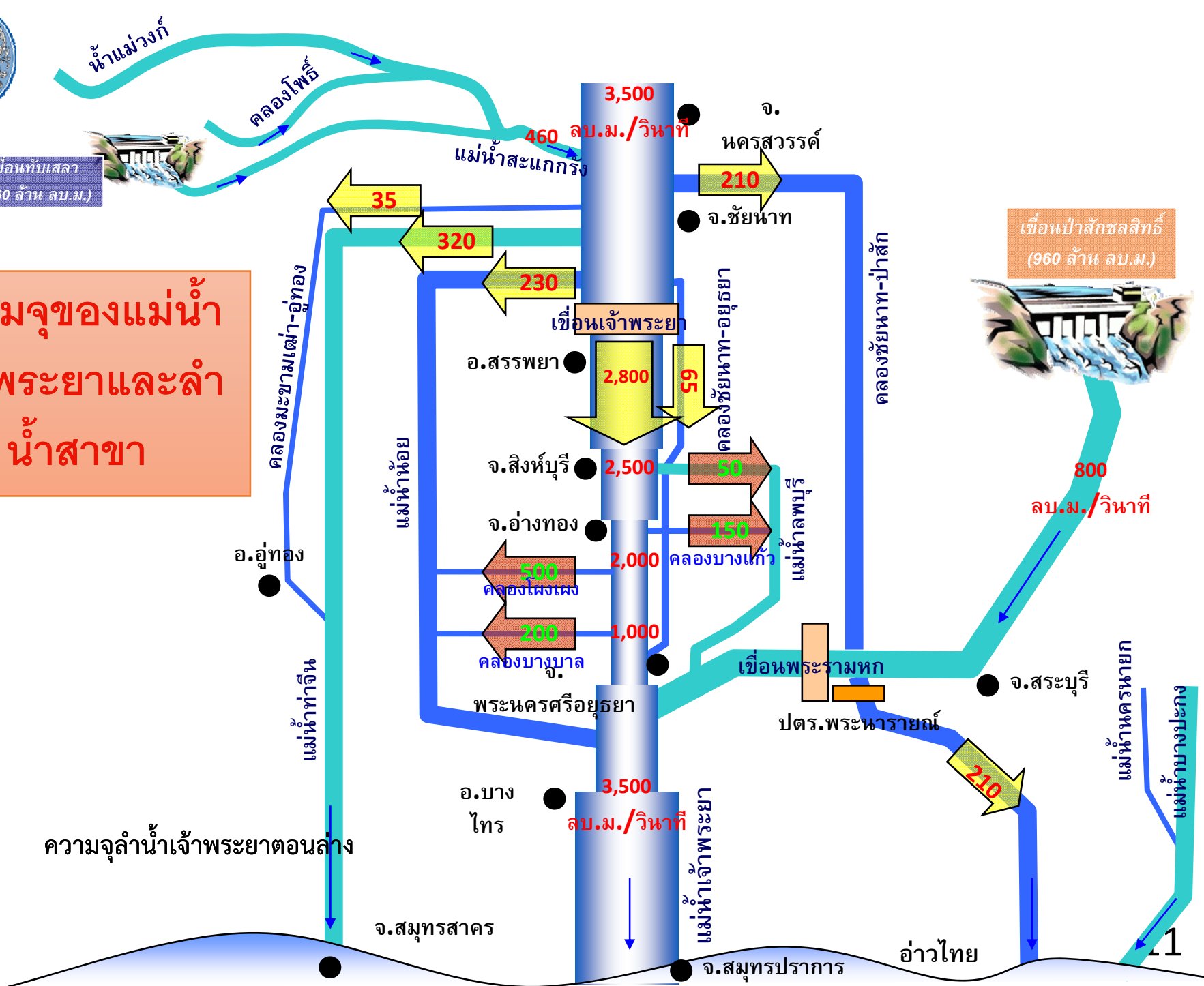
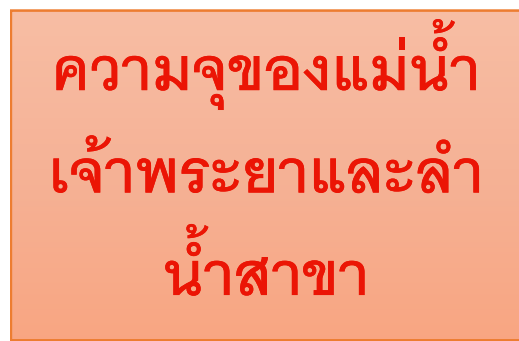
1. แผนแม่บทลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่

ควรมีการศึกษาเป็นลำดับแรก ซึ่งรวมถึงแม่น้ำ
เจ้าพระยาตอนบนคือ ปิง วัง ยม น่าน และแม่น้ำ
เจ้าพระยาตอนล่างคือ สะแกกรัง ป่าสัก ท่าจีน
เจ้าพระยา

2. การปรับเกณฑ์การบริหารน้ำในกลุ่มน้ำเจ้าพระยา

- เกณฑ์การบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ ร่วมกันของ 4 เขื่อนหลัก คือ เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
- เกณฑ์การเปิดปิดประตูน้ำสำคัญที่ชัดเจนของแม่น้ำ และคลองสายหลักในกลุ่มเจ้าพระยาตอนล่าง เช่น เขื่อนเจ้าพระยา ปตร.พลเทพ ปตร.ปากคลองชัยนาท-ป่าสัก เขื่อนพระราม 6 ปตร.พระนารายณ์ รวมทั้ง ปตร.หลักริมแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งหมด

3. การจัดฤดูกาลเพาะปลูกเพื่อแก้ปัญหาอุทกภัย และภัยแล้ง
โดยการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวนาปี นาปรังในกลุ่ม
เจ้าพระยาใหญ่
4. เร่งรัดออก พรบ.ทรัพยากรน้ำ โดยมีสาระสำคัญคือ
 1. สิทธิการใช้น้ำ
 2. องค์กรลุ่มน้ำให้มีบทบาทตามกฎหมาย เช่น
คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการลุ่มน้ำ
ฯลฯ
 3. การจัดสรรน้ำ โดยเน้นการจัดสรรอย่างเป็นระบบ และ
มีส่วนร่วม
 4. การบริหารจัดการน้ำทั้งในภาวะปกติ และภาวะวิกฤติ

จัดระบบการปลูกข้าว และการใช้น้ำการเกษตร ปี พ.ศ. 2555

	2544					2555								
	พ.ช.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.

» ระบบเดิม

นาปรัง

นาปรังครั้งที่ 1

นาปี

นาปรังครั้งที่ 2

» ระบบที่ 1

นาปรัง

นาปี

พืชหลังนา/
พืชเปียสด

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร พลายชุมพล คงเสขขันธ์ ท่าบัว และชลประทานนครสวรรค์

» ระบบที่ 2

นาปรัง

นาปี

เว้นปลูก

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาธาตุ ชัยสุตร ยางมณี มโนรมย์ ช่างเคเรียงราง
มหาธาตุ (ที่ลุ่ม 1 และ ที่ดอน) โคกกระเทียม นครหลวง และป่าสักได้

» ระบบที่ 3

นาปรัง

พืชหลังนา

นาปี

โครงการชลประทานกำแพงเพชร

» ระบบที่ 4

นาปรัง

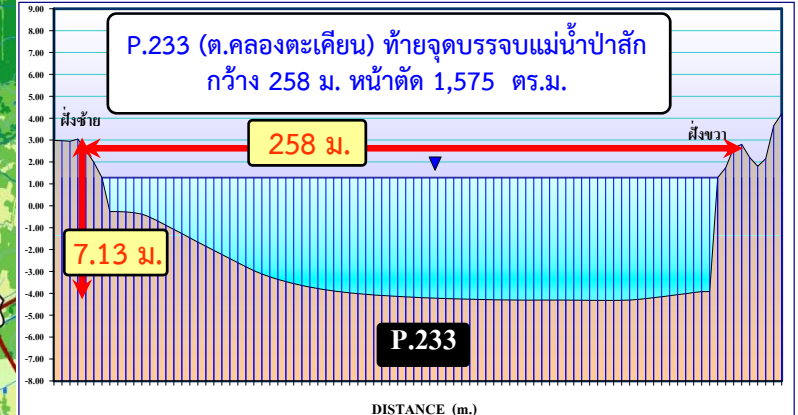
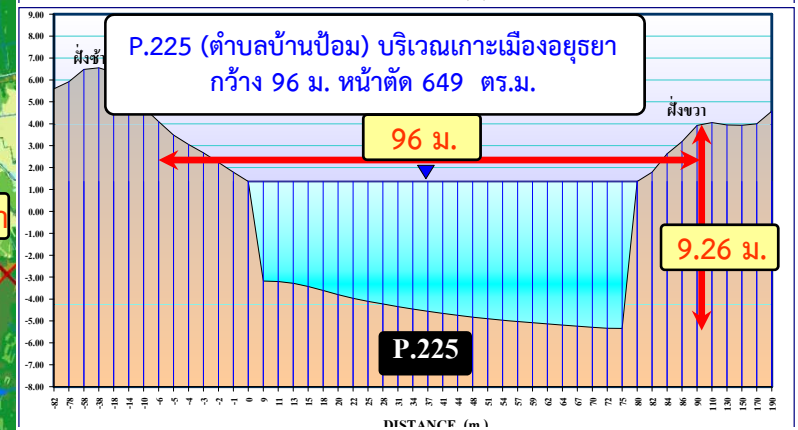
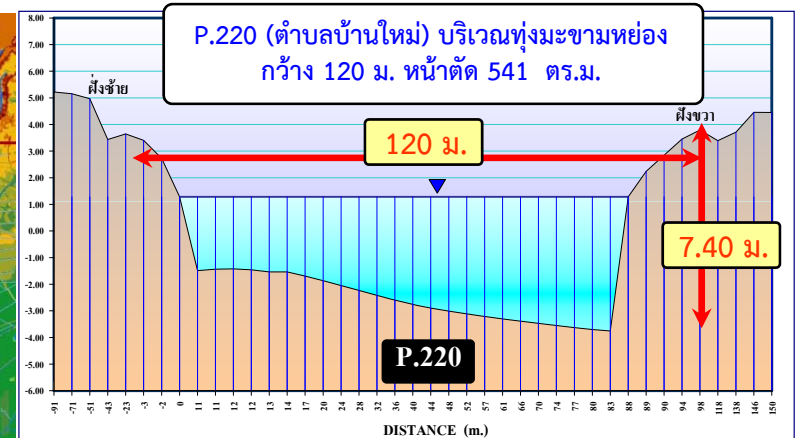
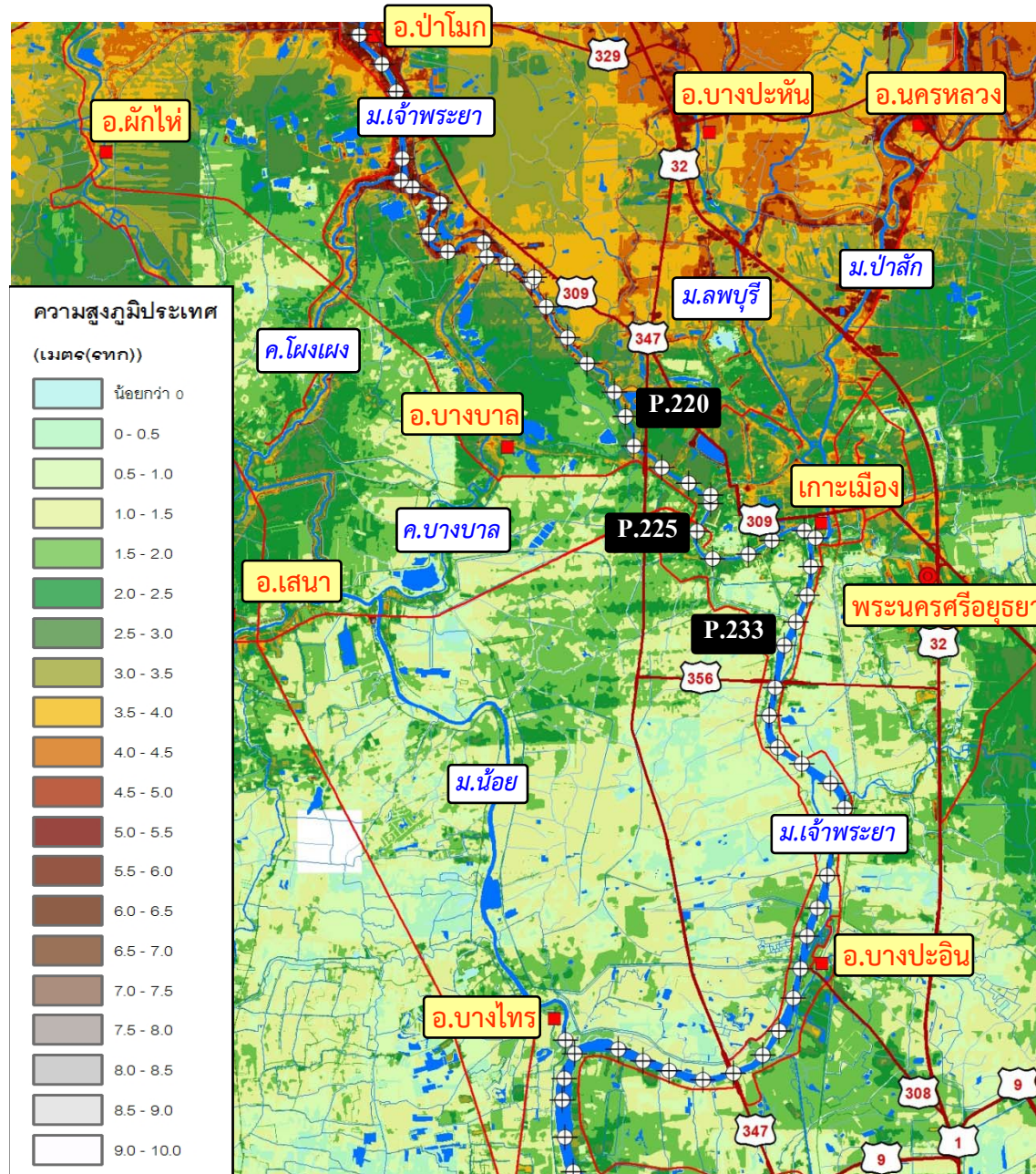
นาครั้งที่ 1 (ปลูกข้าวน้ำลึก/ข้าวกึ่งลอย)

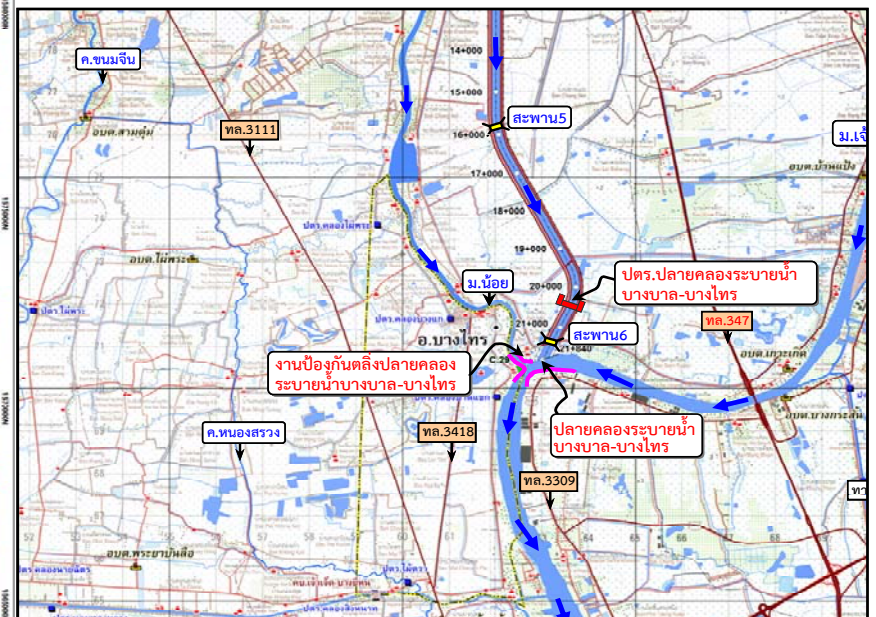
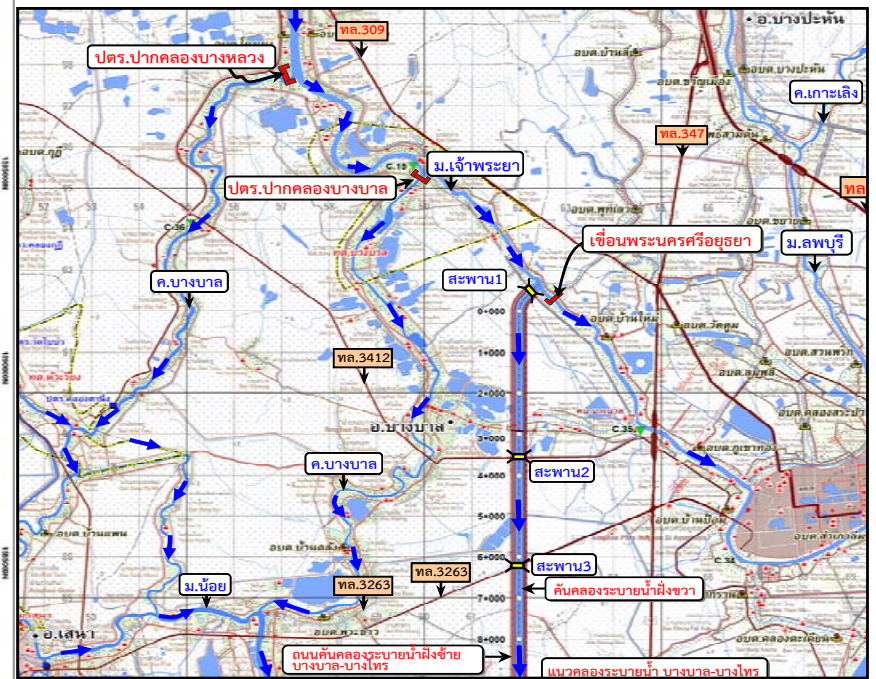
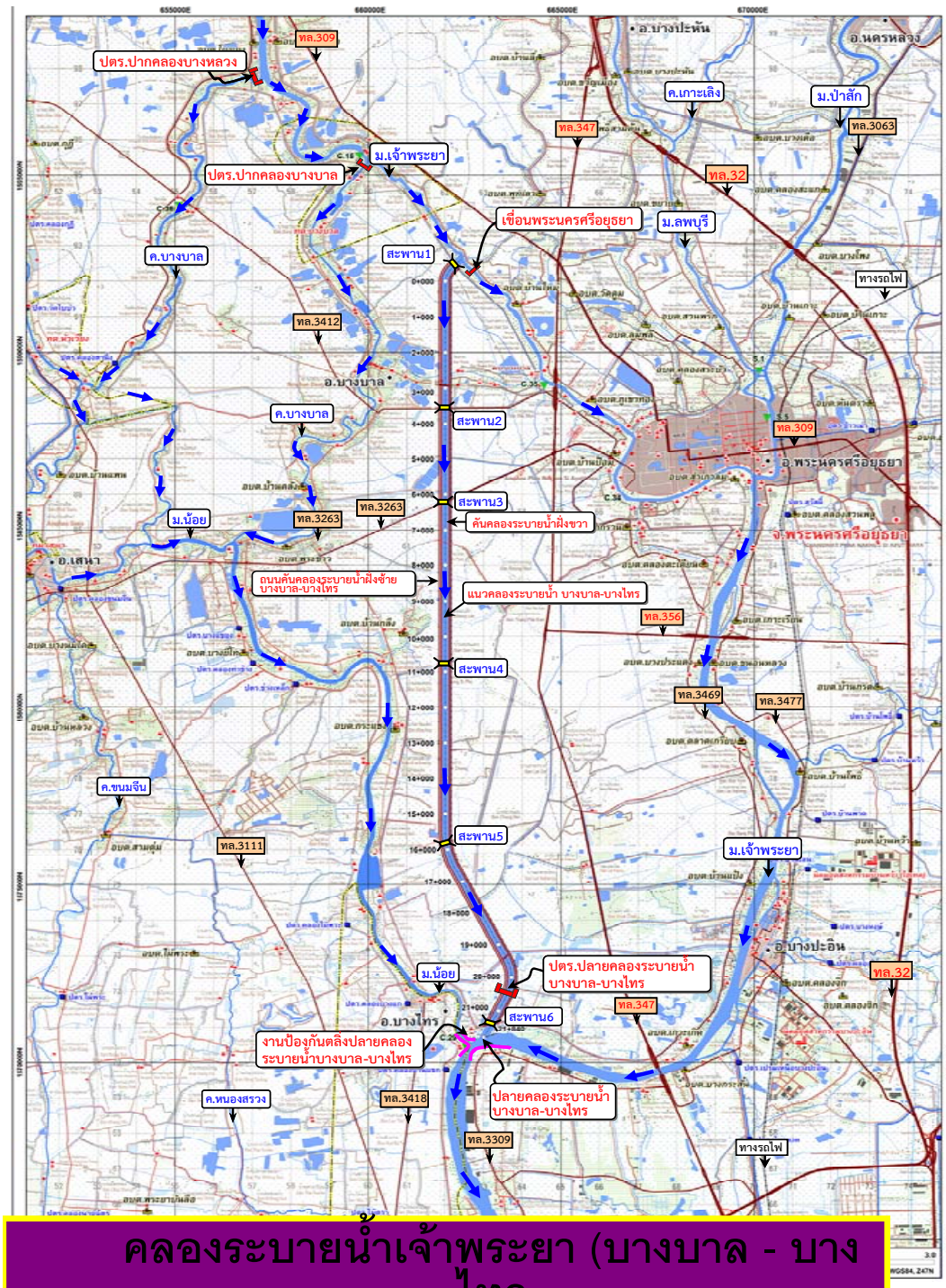
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาธาตุ (ที่ลุ่ม 2)

5. การพัฒนาสิ่งก่อสร้างเร่งด่วน

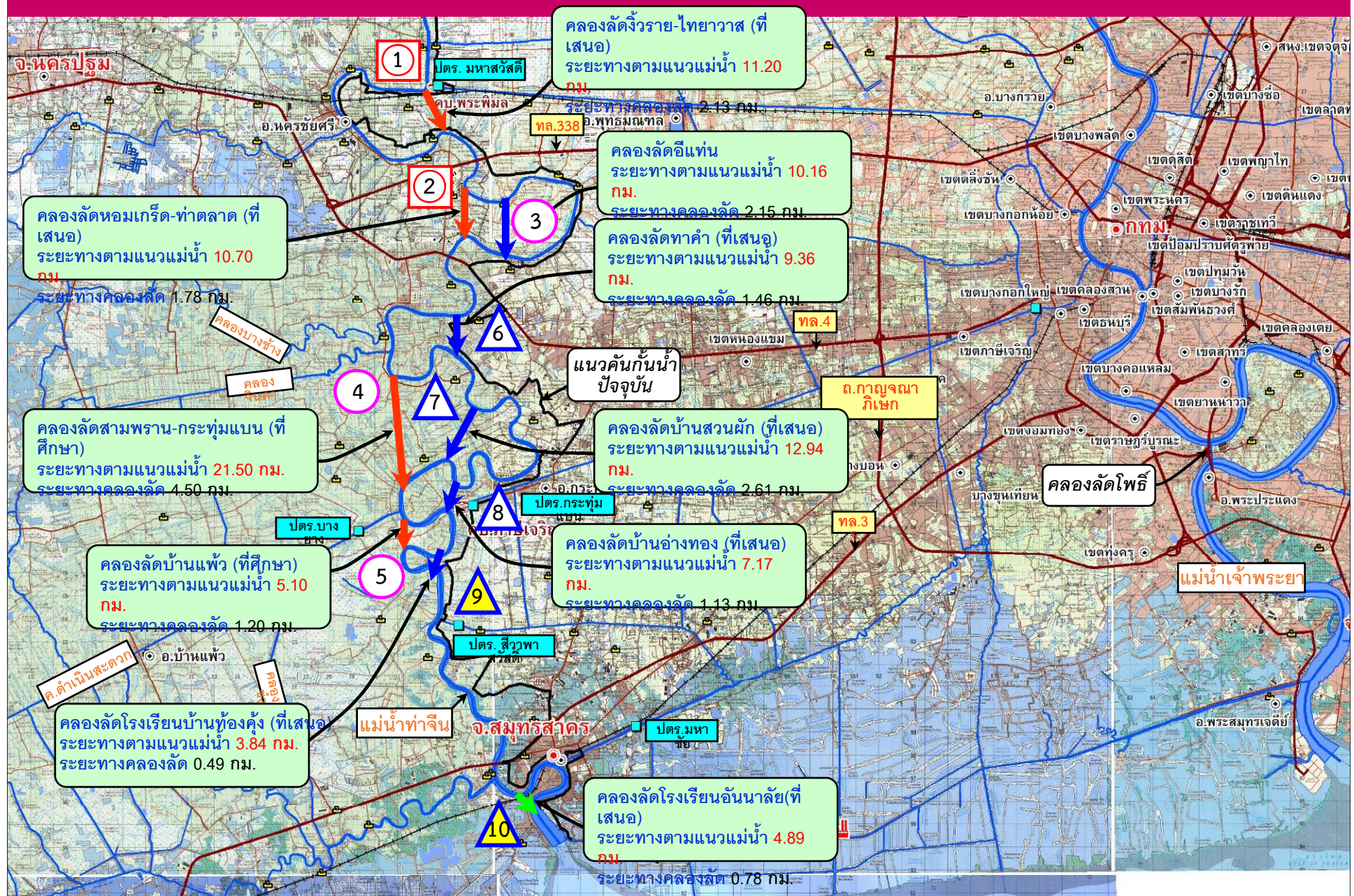
- คลองัดเจ้าพระยา บางบาล/ บางไทร (ตามผลการศึกษาเบื้องต้นของ กรมชลประทาน และ JICA) ความจุ 1,000-1,500 ลบ.ม./วินาที
- ปรับปรุงเพิ่มศักยภาพการระบายน้ำของคลองชัยนาท-ป่าสัก แนวคลองระพีพัฒน์ ขยายประตูน้ำและท่อลอดต่างๆ ให้ระบายน้ำได้ปริมาณไม่น้อยกว่า 500 ลบ.ม./วินาที จนถึงคลองชายทะเล
- แก้ปัญหาคอขวดทุกจุดในกลุ่มเจ้าพระยา-ท่าจีน และคลองระบายน้ำสายหลักอื่นๆ

รูปตัดแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณอำเภอป่าโมก ถึง อำเภอบางไทร

ตำแหน่งโครงการขุดคลองลัดน้ำในแม่น้ำท่าจีน

ข้อเสนอ

ระยะปานกลาง-ระยะยาว

ระยะปานกลาง - ระยะยาว

- ทบทวนและจัดทำแผนแม่บทลุ่มน้ำทั้งหมด
- การจัดผังการใช้ประโยชน์ที่ดินรวม
- ให้ความสำคัญและเสริมความเข้มแข็ง องค์กร
กลไก และเครือข่ายการบริหารจัดการน้ำ
- พัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบพยากรณ์ ระบบการ
คาดการณ์ และการบริหารความเสี่ยงต่ออุทกภัย

● **การทำผังการใช้ประโยชน์ที่ดินรวม** การจัดการน้ำท่วมต้องจัดมีการใช้ผังการใช้พื้นที่รวม ไม่ใช่การใช้ผังเมืองอย่างเดียว โดยมีข้อเสนอแนะในการจัดทำผังเมือง บางประการ ดังนี้

1. การให้ความสำคัญต่อความต่อเนื่องของผังเมือง ซึ่งสอดคล้องกัน
2. การควบคุมการใช้พื้นที่ตลิ่งริมน้ำที่เข้มข้น ป้องกันการรुकล้ำลำน้ำ
3. ผังการใช้ที่ดินพื้นที่ต้นน้ำและกลางน้ำ ที่มีศักยภาพที่สอดคล้องกับลักษณะการใช้ที่ดินซึ่งสามารถใช้เป็นพื้นที่หนองน้ำ

- พัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบพยากรณ์ ระบบการคาดการณ์ และ การบริหารความเสี่ยงต่ออุทกภัย

1. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางให้เป็นลักษณะเครือข่ายข้อมูลน้ำ ของประเทศ (national water data network)

2. การปรับแก้ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงของการเกิดอุทกภัย อย่างสม่ำเสมอ

3. การบริหารจัดการความเสี่ยงอุทกภัย โดยการสร้างรูปแบบต่างๆ (Scenarios) ที่มีโอกาสเกิดขึ้นในอนาคต

ระยะปานกลาง - ระยะยาว

- ฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำอย่างจริงจัง
- ยึดแผนแม่บทที่ศึกษาแล้วเสร็จ เป็นกรอบในการบริหารจัดการ และพัฒนาสิ่งก่อสร้าง